

Sygn. akt IV U 872/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	sekr. sądowy Monika Świątek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 marca 2019 r. w S.

odwołania E. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 6 listopada 2017 r. Nr (...) oraz od decyzji

z dnia 7 listopada 2017 r. Nr (...)

w sprawie E. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury i o wysokość kapitału początkowego

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 6 listopada 2017 r. (...) i ustala E. R. wysokość kapitału początkowego na dzień 01 stycznia 1999 roku w kwocie 44.341,44 (czterdzieści cztery tysiące trzysta czterdzieści jeden i 44/100) zł;

II. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 7 listopada 2017 r.

Nr (...) i ustala E. R. wysokość emerytury od dnia 18 października 2017 roku w kwocie 629,23 (sześćset dwadzieścia dziewięć i 23/100) zł.

Sygn. akt IV U 872/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2017r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887), ustalił ubezpieczonej E. R. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. na kwotę 25 161,51 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresów: od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. z powodu przebywania w tych okresach przez ubezpieczoną na urlopach bezpłatnych oraz nie uwzględnił okresów od 3.01.1982r. do 3.01.1985r. oraz od 23.08.1985r. do 22.08.1988r., gdyż wymienione okresy zostały uwzględnione do ustalenia uprawnień do świadczenia w KRUS.

Decyzją z dnia 7 listopada 2017r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1383 ze zm.) przyznał E. R. emeryturę od 18 października 2017r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 357,06 zł brutto. Po dokonaniu stosownych odliczeń wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie 339,13 zł. Jednocześnie poinformowano ubezpieczoną, że emerytury nie podwyższa się do kwoty najniższej emerytury, która wynosi 1000 zł, ponieważ świadczenie nie ulega podwyższeniu w razie zbiegu prawa do emerytury z FUS z prawem do emerytury rolniczej określonej w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Odwołanie od obu powyższych decyzji złożyła E. R., wnosząc o uwzględnienie w wysokości kapitału początkowego i w wysokości emerytury okresów od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. wskazując, iż w w/w okresach nie przebywała na urloпах bezpłatnych, a ponadto okresów urlopow wychowawczych, tj. od 3.01.1982r. do 3.01.1985r. oraz od 23.08.1985r. do 22.08.1988r. (odwołanie k.1, 11 akt sprawy)

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, powołując argumentację zawartą w zaskarżonych decyzjach, a także wskazując, że z dołączonych do wniosku kserokopii kart wynagrodzeń z (...) Spółdzielni (...)” w S. wynika, iż w okresach od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. ubezpieczona przebywała na urloпах bezpłatnych. Ponadto podniesiono, iż odwołania nie wnoszą do sprawy żadnych nowych dowodów faktycznych lub prawnych, które uzasadniałyby zmianę zaskarżonej decyzji (odpowiedzi organu rentowego na odwołania, k. 2-4 i 12-14 akt sprawy).

Sprawa z odwołania ubezpieczonej E. R. od decyzji z dnia 7 listopada 2017r. o wysokość emerytury prowadzona pod sygn. akt IV U 872/17 została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą IV U 873/17 z odwołania ubezpieczonej od decyzji z dnia 6 listopada 2017r. o wysokość kapitału początkowego i prowadzona w dalszym ciągu pod sygn. IV U 872/17.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona E. R., ur. (...), w dniu 10 października 2017r. ubezpieczona wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o emeryturę. Do wniosku załączyła m.in. informację o okresach składkowych i nieskładkowych, świadectwo pracy z dnia 21 sierpnia 1989r., kopie kart wynagrodzeń za lata 1978-1989, a także odpisy skróconych aktów urodzenia S. R. oraz Ł. R. (wniosek ubezpieczonej wraz z załącznikami k.1-21 akt emerytalnych).

Następnie, dnia 13 października 2017r. E. R. wystąpiła z wnioskiem do Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o emeryturę. W kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczona wносиła o zaliczenie poza okresami pracy w gospodarstwie rolnym okresu zatrudnienia poza rolnictwem od 1.09.1978r. do 22.08.1989r. (wniosek o emeryturę rolniczą wraz z kwestionariuszem dot. okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników k. 1-4 akt KRUS za wnioskiem z 13.10.2017r.).

Decyzją z dnia 24 października 2017r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał E. R. emeryturę od dnia (...), tj. od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat (decyzja o przyznaniu emerytury z KRUS k.26-28 akt KRUS). Do ustalenia prawa do emerytury rolniczej ubezpieczonej zaliczono następujące okresy ubezpieczenia i pracy w gospodarstwie rolnym od 14.06.1980r. do 24.10.2017r. (bezsporne-informacja KRUS k. 25 akt KRUS).

Decyzją z dnia 6 listopada 2017r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ustalił ubezpieczonej wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. na kwotę 25 161,51 zł. Organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1.01.1999r. okresy składkowe w wymiarze 3 lat, 11 miesięcy i 9 dni. Podstawa wymiaru kapitału początkowego została ustalona z faktycznego okresu ubezpieczenia, tj. okresu od 1.01.1978r. do 31.12.1982r. oraz 1985r., a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 37,71%. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresów: od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. wskazując, że w tych okresach ubezpieczona przebywała na urloпах bezpłatnych. Nie uwzględniono

również okresów urlopów wychowawczych, tj. od 3.01.1982r. do 3.01.1985r. oraz od 23.08.1985r. do 22.08.1988r., gdyż wymienione okresy zostały uwzględnione do ustalenia uprawnień do świadczenia w KRUS (decyzja z 6 listopada 2017r. k.3-3v akt dot. kapitału początkowego).

Decyzją z dnia 7 listopada 2017r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., przyznał E. R. emeryturę od dnia (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 357,06 zł brutto. Po dokonaniu stosownych odliczeń wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie 339,13 zł. Jednocześnie poinformowano, że emerytury nie podwyższa się do kwoty najniższej emerytury wskazując, że świadczenie nie ulega podwyższeniu w razie zbiegu prawa do emerytury z FUS z prawem do emerytury rolniczej określonej w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Do przyznania emerytury zostały zaliczone następujące okresy ubezpieczenia pracowniczego: od 1.09.1978r. do 29.07.1979r., od 4.08.1979r. do 26.10.1980r., od 7.11.1980r. do 2.01.1982r., od 4.01.1985r. do 22.08.1985r. (decyzja z 7 listopada 2017r. o przyznaniu emerytury oraz pismo organu rentowego z 7 listopada 2017r. k.28-30 akt emerytalnych).

E. R. była zatrudniona jako referent w (...)Spółdzielni (...) w S. w okresie od 1 września 1968r. do 30 września 1971r. (świadcstwo pracy z 21 sierpnia 1989r. – akta osobowe). Początkowo ubezpieczona pracowała w ramach umowy o pracę na 2 –tygodniowy okres próbny, zaś po jego zakończeniu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (umowa na okres próbny z 1 września 1978r. oraz umowa o pracę na czas nieokreślony z 15 września 1978r. – akta osobowe).

E. R. urodziła dwóch synów. Pierwszego syna S. R. ubezpieczona urodziła w dniu 12 sierpnia 1981r. (odpis skróconego aktu urodzenia k.6 akt emerytalnych). Z uwagi na konieczność zapewnienia dziecku stałej opieki ubezpieczona przebywała na urlopie wychowawczym w okresie od 3.01.1982r. do 31.12.1984r. (pismo zakładu pracy z 30 grudnia 1981r. – akta osobowe). Po tej dacie ubezpieczona wróciła do pracy w (...) w S. na dotychczas zajmowanym stanowisku (zeznania ubezpieczonej k.45 akt sprawy). W dniu 27 marca 1985r. ubezpieczona urodziła syna Ł. R. (odpis skróconego aktu urodzenia k.7 akt emerytalnych). W okresie od 23.08.1985r. do 22.08.1988r. ubezpieczona ponownie przebywała na urlopie wychowawczym (pismo zakładu pracy z 23 sierpnia 1985r. – akta osobowe).

W okresach: od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. ubezpieczona przebywała na urlopach bezpłatnych (pisma zakładu pracy z 28 lipca 1979r., 24 listopada 1980r. i 10 sierpnia 1988r. – akta osobowe).

Wysokość kapitału początkowego na datę 1 stycznia 1999r. po zaliczeniu w/w okresów urlopów wychowawczych wynosi 44 341,44 zł. Organ rentowy przyjął za udowodnione okresy składkowe w wymiarze 3 lat, 11 miesięcy i 11 dni, a także okresy nieskładkowe z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi w łącznym wymiarze 5 lat, 11 miesięcy i 29 dni. Wysokość emerytury od 18 października 2017r., wzrosła do kwoty 629,23 zł brutto (wyliczenia organu rentowego w formie projektów decyzji o ponownym ustaleniu wysokości kapitału początkowego i przeliczeniu emerytury k. 40-40v, 50 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej E. R. okazało się uzasadnione.

Rozstrzygnięcie sprawy wymagało zbadania czy E. R. w okresach od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r., 26 czerwca 1968 r. do 31.12.1973r. faktycznie przebywała na urlopach bezpłatnych, jak również, czy do wymiaru okresów nieskładkowych ubezpieczonej zaliczyć należy okres niewykonywania przez nią pracy (przebywania na bezpłatnym urlopie wychowawczym) z tytułu sprawowania opieki nad synem S. R., a w późniejszym okresie również synem Ł. R.. Ubezpieczona prezentowała stanowisko o konieczności zaliczenia do okresów nieskładkowych okresów niewykonywania pracy z powodu opieki nad dziećmi, a zatem okresów od 3.01.1982r. do 3.01.1985r. oraz od 23.08.1985r. do 22.08.1988r., jak również zaliczenia do wymiaru okresów składkowych okresów zatrudnienia w (...)Spółdzielni (...) w S. od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r., 26 czerwca 1968 r. do 31.12.1973r. Organ rentowy z kolei stał na

stanowisku, że okresy sprawowania opieki nad dziećmi w zostały uwzględnione jako okresy składkowe przy przyznaniu ubezpieczonej prawa do emerytury w KRUS, natomiast okresy od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. nie podlegają zaliczeniu do stażu pracy, gdyż wówczas ubezpieczona przebywała na urloпах bezpłatnych (zaskarżone decyzje z 6 listopada 2017r. o ustaleniu kapitału początkowego k.3 akt dot. kapitału początkowego oraz 7 listopada 2017r. o przyznaniu emerytury k.28 akt emerytalnych).

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko organu rentowego jest błędne w zakresie, w jakim odmówiono ubezpieczonej zaliczenia do wymiaru okresów nieskładkowych okresów urloпów wychowawczych. Bezsporne jest, iż w okresach od 3.01.1982r. do 31.12.1984r. oraz 23.08.1988r. do 22.08.1989r. ubezpieczona nie wykonywała faktycznie pracy na rzecz (...)Spółdzielni (...)w S., a przebywała na urloпах bezpłatnych w związku z opieką nad dziećmi. Niesporne jest również, iż od początku okresy te zostały zaliczone do ustalenia emerytury rolniczej nie jako okresy innego ubezpieczenia społecznego (okresy nieskładkowe na gruncie ustawy o emeryturach i rentach z FUS), ale jako okresy ubezpieczenia społecznego rolników – na gruncie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W okresach tych ubezpieczona była pracownikiem niewykonyjącym pracy z powodu opieki nad dziećmi do 4 lat (co na gruncie ubezpieczenia stanowiło okres nieskładkowy), a jednocześnie pracowała w gospodarstwie rolnym i podlegała również ubezpieczeniu społecznemu rolników. Okoliczność, że czasowo okresy te nakładały się na siebie nie oznacza, że do ustalenia emerytury rolniczej uwzględniono ubezpieczonej okresy urloпów bezpłatnych udzielonych na wychowanie dzieci. Okresy od 3.01.1982r. do 31.12.1984r. oraz 23.08.1988r. do 22.08.1989r. zostały uwzględnione ubezpieczonej do emerytury rolniczej jako okresy ubezpieczenia społecznego rolników (vide: ustalenia faktyczne). We wskazanym okresie E. R. była osobą ubezpieconą na gruncie dwóch różnych systemów ubezpieczenia. Nie ulega przy tym wątpliwości, że przebywając na urloпах bezpłatnych (u pracodawcy) ubezpieczona mogła pracować w gospodarstwie rolnym. W tym samym czasie mogła również realizować i realizowała, przebywając na urlopie bezpłatnym, opiekę nad dziećmi. W tych okolicznościach nie ulega wątpliwości, że odmowa wyliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów sprawowania przez ubezpieczoną opieki nad dziećmi w wieku do 4 lat, tj. od 3.01.1982r. do 31.12.1984r. oraz 23.08.1988r. do 22.08.1989r. - jako okresów nieskładkowych jest nieuzasadniona. Z dokumentacji pracowniczej wprost wynika, że A. R. w okresie tym była pracownikiem (...)Spółdzielni (...) w S. niewykonyjącym pracy z powodu opieki nad dziećmi (pisma zakładu pracy z 30 grudnia 1981r. oraz 23 sierpnia 1985r. oraz świadectwo pracy z 21 sierpnia 1989r. – akta osobowe). Ponadto zauważyć należy, iż brak jest przepisów, które uniemożliwiałyby ubezpieczonej zaliczenie okresów urloпów wychowawczych do nabycia prawa do emerytury, jak również do ustalenia jej wysokości w FUS w sytuacji, gdy tożsame okresy zostały uprzednio uwzględnione do nabycia uprawnień do emerytury rolniczej w KRUS.

W związku z powyższym wadliwe było pominięcie przez organ rentowy okresów urloпów wychowawczych przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury. Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1270), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Stosownie do treści art. 174 ust. 1 w/w ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Jak stanowi art. 174 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, czyli w szczególności okresy zatrudnienia będące okresami ubezpieczenia, a także okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 w/w ustawy, tj. przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urloпów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urloпów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat. Na mocy ustawy nowelizującej ustawę emerytalną z 5 marca 2015r. (Dz. U. z 2015r. poz.552) ustawodawca uzupełnił regulację art.174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że od 1 maja 2015r. dodał do niego ustęп 2a, zgodnie z którym przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art.7 pkt 5 stosuje się art.53 ust.1 pkt 2, a zatem przedmiotowe okresy nieskładkowe przy obliczaniu wysokości emerytury traktuje się jak okresy składkowe.

Opierając się na wyliczeniach organu rentowego zawartych w decyzjach hipotetycznych sporządzonych na zlecenie Sądu, po zaliczeniu spornych okresów, kiedy ubezpieczona przebywała na urloпах wychowawczych wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. wzrosła do kwoty 44 341,44 zł, co miało przełożenie na wysokość emerytury od 18 października 2017r., która wyniosła 629,23 zł brutto (wyliczenia organu rentowego niekwestionowane przez ubezpieczoną k.40-40v, 50 akt sprawy).

Odnosząc się natomiast do żądania ubezpieczonej, aby do wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury zaliczyć okresy od 30.07.1979r. do 3.08.1979r., od 27.10.1980r. do 6.11.1980r. oraz od 23.08.1988r. do 22.08.1989r. wskazać należy, iż brak jest podstaw do uwzględnienia powyższego żądania. Na etapie postępowania sądowego uzyskano akta osobowe E. R. z okresu zatrudnienia w (...)Spółdzielni (...) w S., z których jednoznacznie wynika, iż w powyższych okresach ubezpieczona rzeczywiście przebywała na urloпах bezpłatnych. Okoliczność tę potwierdzają zawarte w aktach osobowych pisma zakładu pracy z 28 lipca 1979r., 24 listopada 1980r. i 10 sierpnia 1988r. W związku z powyższym roszczenie ubezpieczonej w tym zakresie okazało się nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 6 listopada 2017r. o ustaleniu kapitału początkowego i orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku, jak również zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 7 listopada 2017r. o przyznaniu emerytury w sposób wskazany w punkcie II sentencji wyroku.